

Pestprotocol

In dit pestprotocol staat beschreven:

- *De beginsituatie waar we als school vanuit gaan en hoe we het regelen*
- *Een stappenplan waarin staat hoe de leerkracht met conflictsituaties omgaat.*
- *De rol van ouders binnen en buiten de school.*

De beginsituatie

Waar we als school vanuit gaan en hoe we het regelen

Citaat schoolgids:

Op de Reuzepas hebben we 5 basisregels:

- **We zorgen ervoor dat onze school er verzorgd uitziet.**
- **We gaan respectvol om met elkaar en elkaars spullen.**
- **We voelen ons medeverantwoordelijk voor elkaar en de sfeer op onze school.**
- **We zorgen ervoor dat het op school veilig is voor iedereen.**
- **We accepteren elkaars verschillen; we leren van en met elkaar.**

We hanteren de regels als een kader waarbinnen een goed en veilig pedagogisch klimaat gestalte krijgt. We gebruiken daarnaast de methode ...?..... als een bronnenboek. Afhankelijk van de groep en individuele kinderen worden lessen uit deze methode gegeven en vindt differentiatie plaats.

Als kind moet je je altijd veilig kunnen voelen op school. Het is belangrijk dat elk kind weet dat pesten niet kan en dat de school direct in actie komt als pesten toch voorkomt. Pesten gebeurt op elke school, dus ook op De Reuzepas. Daarom vinden we belangrijk dat er duidelijke regels – afspraken en uitgangspunten zijn die gebruikt worden als pesten toch voor mocht komen zodat er zo effectief mogelijk kan worden opgetreden.

** De school gaat preventief i.p.v. curatief met pestgedrag om. Je moet als school - klas - leerkracht de voorwaarden scheppen waarin pestgedrag zo min mogelijk voor kan komen.

Helemaal voorkomen kan nooit, omdat kinderen de gebeurtenissen van thuis, van in de buurt met zich meenemen de school in.

Door nu preventief te werken voorkom je dat ongewenst gedrag plaats zal gaan vinden. Probeer je gedrag achteraf te veranderen dan loop je steeds achter de feiten aan en zal het resultaat minder groot zijn om het gedrag te veranderen dan wanneer je preventief te werk gaat.

De school probeert dit o.a. te bewerkstelligen door (op vooraf geplande tijdstippen) sociaal-emotionele-gesprekken te houden en door het gebruik van de SEO methode (.....).

** Het lijkt ons een goede zaak om als er toch pestgedrag voorkomt in de klas de pester en de gepeste niet te isoleren. De pester komt hierdoor op een zekere manier in de belangstelling te staan dit kan zijn gedrag alleen maar doen toenemen of gaat op een ander tijdstip [na school] verhaal halen bij de gepeste.

De gepeste moet ook niet geïsoleerd worden van het groepsgebeuren, "de leerkracht lost het wel voor je op". Dit kan het gepeste kind stigmatiseren als zielenpoot.

De klas mag/moet weten wat er aan de hand is en wat er gedaan wordt, ook dit werkt preventief. Hoofddoel is om niet stigmatiserend te werken [zielenpoot - pestersrol] het groepsgevoel [sociaal gedrag] te versterken en er een preventieve werking van laten uitgaan voor volgend negatief gedrag.

** Tijdens het gesprek tussen pester en gepeste mag het gedrag van de ander wel besproken worden maar het gesprek moet beginnen met het beschrijven van het eigen gedrag. Ik was Ik deed.... Kinderen laten praten in de ik-vorm i.p.v. de hij-vorm!

Dit voorkomt dat er nog doorgeruzied wordt met de leerkracht erbij, dat de één de ander de schuld in de schoenen probeert te schuiven. Het versterkt de bewustwording van het eigen handelen, kinderen geven hierdoor zelf aan wat het eigen gedrag is en zijn hierop ook aanspreekbaar/verantwoordelijk.

Door het eigen gedrag centraal te stellen kan duidelijker/begrijpelijker aangegeven worden welk eigen gedrag gecontinueerd en welk eigen gedrag afgeleerd moet worden.

Kinderen zijn later hier zelf weer op aanspreekbaar: niet hij deed het weer, maar mijn eigen gedrag was niet wat afgesproken was.

** Kinderen tips aan de hand doen om je weerbaarheid te vergroten.

Dit kan plaatsvinden in de één op één situatie of kan in een "sociaal-emotionele-praatkring" aan de orde komen. De één op één is vaak gericht op specifieke tips; de praatkringen voor algemene tips. Ook hier moet een preventieve werking van uitgaan.

NB: Ook ouders kunnen tips gegeven worden die in onze ogen de weerbaarheid van het kind zullen vergroten. [laat het oudere kind zelf naar de leerkracht toestappen en niet de ouders "de klus laten klaren", ook kinderen thuis aanspreken op gedrag wat als provocerend kan worden ervaren e.d.]

** Door een klimaat te scheppen waarin de gepeste altijd naar een leerkracht toe kan en durft te komen ga je in zekere zin ook preventief te werk. Je wordt in een vroeg stadium [vroeger dan na een escalatie] op de hoogte gebracht van wat er gebeurt of staat te gebeuren. Hier kan/moet je als leerkracht op inspringen, je voordeel mee doen.

** Wanneer worden ouders van gepeste leerling/pester op de hoogte gesteld?

-- Gepeste leerling.

Wanneer blijkt dat het kind regelmatig mikpunt is van pesterijen en/of spot.

Regelmatig is een subjectief begrip, maar voorvallen hebben niet allemaal dezelfde zwaarte.

Van de leerkracht blijft het afhankelijk wanneer hij het regelmatig vindt. Een leerkracht is professioneel genoeg om hier oog voor te hebben.

Ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek of tijdens een rapportagegesprek worden ouders op de hoogte gesteld.

--Pester.

Wanneer blijkt dat een kind regelmatig veroorzaker is van pestgedrag en/of ruzies.

Regelmatig is een subjectief begrip, maar voorvallen hebben niet allemaal dezelfde zwaarte.

Van de leerkracht blijft het afhankelijk wanneer hij het regelmatig vindt. Een leerkracht is professioneel genoeg om hier oog voor te hebben.

Ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek of tijdens een rapportagegesprek worden ouders op de hoogte gesteld.

**** Mocht er toch pestgedrag voorkomen in de klas waar de leerkracht niet goed raad mee weet dan zijn er voor de leerkracht de volgende hulpmomenten.**

- bespreekbaar maken bij een [duo] leerkracht.
- te rade gaan bij vorige leerkracht – school.
- inbrengen bij een groepsbespreking met de intern begeleider.
- inbrengen als onderwerp in een bouwvergadering/teamvergadering.

Het stappenplan

Hieronder staat concreet aangegeven in een stappenplan hoe we in conflictsituaties op school met kinderen omgaan. Een conflictsituatie hoeft niet meteen te maken te hebben met pestgedrag maar kan wel de bron hiervoor vormen. Als een conflict niet goed wordt uitgepraat – aangepakt kan dit het begin worden van pesterijen. Je kan beter preventief dan curatief werken dus door tijdig in te springen bij conflicten kan je de voedingsbodem voor conflicten weghalen.

Het is niet zo dat er dogmatisch alle acht stappen doorlopen moet worden. De aard en de intensiteit van het conflictgedrag zijn hiervoor maatgevend, evenals het belang van het kind. Zowel het gepeste kind als de pester. Hij/zij moet zich te allen tijde gehoord voelen en durven vertrouwen op de leerkracht. Met andere woorden, een dusdanig veilig klimaat bieden/scheppen, dat er voldoende ruimte en openheid ervaren wordt om stappen te kunnen zetten in een veranderingsproces.

Iemands identiteit bestaat uit drie elementen: **zijn zelfbeeld, zijn sociaal imago en zijn gedrag.** **Deze drie elementen kunnen elkaar zowel positief als negatief beïnvloeden. Wie zichzelf stoer vindt [zelfconcept] zal zich stoer gedragen [gedrag] en anderen zullen zeggen : "Wat een stoere bink." [sociaal imago]**

Kinderen kunnen op school een faalidentiteit opbouwen. Tevens zal het kind dan een negatieve rolidentiteit opbouwen zodat het kind steeds minder betrokken raakt bij het gebeuren in de groep. Dit kan pestgedrag in de hand werken of zelfs versterken.

Stap -1

Betrokkenheid. Het kind moet zich vertrouwd voelen. Geef geen oordeel. Gebruik kindgerichte taal.

Stap -2

Focus op gedrag. Wát doe je en niet waarom doe je. Focus op het eigen gedrag. Kijk naar de toekomst en niet naar het verleden.

Stap -3

Waardeoordeel vragen. Wat je nu doet, helpt dat je? Is dit volgens de regels bij ons op school?

Stap -4

Plan maken. Wat wilde je bereiken, hoe kan je dit anders doen. Kies een alternatief dat de meeste kans van slagen heeft. De inhoud van het plan moet heel precies vastliggen. Duidelijkheid is van het grootste belang.

Stap -5

Bindende afspraak -commitment. De gemaakte afspraken, plannen moeten te controleren zijn [ook door het kind zelf], bijvoorbeeld door een contractje.

Stap -6

Accepteer geen excuses. Ga niet met het kind in discussie en negeer de excuses. We willen het kind immers verantwoordelijkheid leren dragen.

Vraag naar wat het kind zelf gedaan heeft, vervolgens kom je [gezamenlijk] tot een beter plan.

Stap -7

Straf en discipline. Aan het maken van een plan zitten ook consequenties, spreek deze met het kind van tevoren door.

Stap -8

Geef niet op.

Stap -9

Je hoeft niet altijd alle stappen zo uit te werken.

Stap 1 t/m 3 zijn het snelst en het meest toepasbaar.

De 9 stappen meer uitgebreid:

-1- Betrokkenheid [involvement]

Het is belangrijk dat het kind zich vertrouwt voelt met de leerkracht.

- * Gebruiken van persoonlijke voornaamwoorden.
- * Vriendelijk zijn i.p.v. sarcastisch.
- * Goh, vervelend hé.
- * Geen oordeel geven over het gedrag van het kind.
- * Het kind laten merken dat zijn/haar aanwezigheid op prijs wordt gesteld d.m.v. belangstelling tonen, groeten, knipoog e.d.

-2- Focus op gedrag

Vestig de aandacht op het nu en in de toekomst. Het verleden valt niet meer te veranderen maar we kunnen wel een plan maken om het van nu af aan beter te gaan doen. We vragen dus aan het kind: "Wat doe je?".

Vraag vooral NIET naar het waarom! Want dat is uitnodigend voor een [lange] discussie over oorzaak en gevolg en allerlei factoren die moeilijk te veranderen zijn.

"Wat heb je nu precies gedaan? Nee ik vraag niet wat zij gedaan hebben, dat vraag ik straks wel aan hen zelf maar wat heb jij gedaan."

De meeste kinderen zijn niet gewend om naar hun eigen gedrag te kijken. Het antwoord "niets" zal dan ook gegeven kunnen worden. Vooral bij disciplineproblemen is de kans hierop erg groot. Geef in dat geval ook niet op! Blijf op een vriendelijke doch besliste manier verlangen dat het kind vertelt wat het zelf gedaan heeft.

-3- Waardeoordeel vragen

Hoe kan je tot een waardeoordeel van het kind zelf komen? Niet door zelf met een oordeel te komen, de kans is groot dat het kind denkt: *"Oh de onderwijzer denkt dat ik het niet zo best doe. Hij zal wel een lage dunk van mij hebben."*

Pas als iemand zelf het gevoel heeft dat hij het niet zo goed doet zal hij iets anders willen proberen. Alle vragen naar een waardeoordeel kunnen dat tot de volgende twee herleid worden:

- Wat je nu doet, helpt dat je?
- Is dit volgens de regels bij ons op school?

De eerste vraag is rationeel, de tweede normatief.

Het kan vóórkomen dat het kind vindt, dat wat hij doet wel helpt. Het is dan zaak het waardeoordeel te koppelen aan de waarschijnlijke consequentie.

-4- Plan maken

Als we zo ver zijn dat het kind iets anders wil proberen, vragen we aan het kind hoe hij het anders kan doen. [De leerkracht kan in sommige gevallen ook de aansturing zijn om het kind aan te zetten om een plan te gaan maken.]

Als het kind geen idee heeft of er niet op kan - wil komen kan de leerkracht enige suggesties doen. Belangrijk blijft natuurlijk om het eerst vanuit het kind zelf te laten komen of het kind het idee te geven dat het uit hemzelf gekomen is.

Hij moet het gevoel hebben het zelf in de hand te hebben, het zelf te kunnen-mogen-moeten regelen. Als er meerdere keuzes zijn om actie te ondernemen laat het kind dan daaruit een keuze maken.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- Kies een alternatief dat de meeste kans van slagen heeft.
- De inhoud van het plan moet heel precies vastliggen.
- Duidelijkheid is van het grootste belang.

Zorg ook dat die duidelijkheid [voor het kind zelf] te controleren is.

Dus niet: Niet meteen slaan bij onenigheid maar ik praat het eerst uit of spreek de ander er op aan. -- Ik zorg dat ik een heel speelkwartier niet degene ben die een ruzie veroorzaakt. -- Bij gepest worden spreek ik eerst diegene daarop aan voordat ik naar de leerkracht stap.

- Hoe gaat het plan uitgevoerd worden?
Waar, alleen of met hulp van anderen, wanneer.

Een kort plan met bijvoorbeeld een looptijd van een week is beter dan een plan dat twee maanden duurt. Na dit plan wordt er geëvalueerd en worden er eventueel nieuwe doelen gesteld c.q. een nieuw plan gemaakt.

-5- Bindende afspraak [commitment]

Het mooiste plan is nutteloos als het niet uitgevoerd wordt.

Het moet dus meetbaar zijn, door de leerkracht maar zeker ook door het kind zelf. Door zichzelf te kunnen controleren is het kind daar ook aanspreekbaar op, heeft tevens het gevoel de zaak weer zelf in de hand te hebben.

Dit kan gebeuren d.m.v. "een contract". De leerkracht of het kind schrijft de afspraak ergens op. Hier gaat een motiverende werking van uit en er kunnen achteraf geen misverstanden ontstaan.

-6- Accepteer geen excuses

Het kan voorkomen dat een plan mislukt, vaak zal een kind dan allerlei uitvluchten verzinnen waarom het plan niet kon lukken.

Accepteert de onderwijzer deze excuses dan is de kans op succes verkeken.

Je zegt dan eigenlijk: "*Je hebt gelijk, je kan het niet beter*".

De onderwijzer moet de uitvlucht naast zich neerleggen. Het kind probeert aan te tonen dat het niet beter kon, probeert zijn gedrag goed te praten. De onderwijzer gelooft dit en accepteert dit niet.

De onderwijzer is ook niet geïnteresseerd in een verklaring, maar is geïnteresseerd in het verbeteren van het gedrag.

We willen het kind verantwoordelijkheid leren. Dat doen we niet door toe te geven en acceptatie van zijn excuses. Ga niet met het kind in discussie maar negeer de excuses.

Vraag naar wat het kind zelf gedaan heeft, vervolgens kom je [gezamenlijk] tot een beter plan.

-7- Straf en discipline

In het maken van een plan kan dus ook een consequentie zitten, een disciplinaire maatregel.

Als we een afspraak over een plan maken proberen we de redelijke consequenties mee te laten spelen. De leerling moet van tevoren weten wat de consequentie is.

Bij niet houden aan de afspraak volgt een discipline maatregel, bij niet houden aan die disciplineregels volgt er straf.

Voorbeeld: Als je als eerste gaat plagen tijdens een speelkwartier moet je naar binnen.

Als voorbeeld enkele verschillen tussen straf en discipline:

Straf

Persoonlijk gericht
Vergelding
Geen keuze
Verantwoordelijkheid bij de leerkracht
Negatief
Kwaad
Makkelijk

Discipline

Gebaseerd op logische consequentie
Regels
Keuzemogelijkheid
Verantwoordelijkheid bij het kind
Actief proces
Vriendelijk
Moeilijk en tijdrovend

-8- Geef niet op

Dit is de moeilijkste stap.

Optimistisch blijven, niet na een aantal keren dat iets mislukt is zeggen: "*Jij leert het nooit!*". Niet opgeven maar zeggen: "*Ik weet dat jij het kunt!*".

De rol van ouders binnen & buiten de school

Wat doe je als ouder

Pesten is een probleem dat nog steeds vaak voorkomt. Zowel op scholen, in het verenigingsleven als in de buurt. Als volwassenen wil je zoveel mogelijk proberen dit pesten te voorkomen en tegen te gaan.

Wanneer er sprake is van pesten, heb je te maken met drie verschillende groepen kinderen:

- 1) *het kind dat wordt gepest*
- 2) *het kind dat pest*
- 3) *de grote groep kinderen die niet pesten, maar die wel zien dat er gepest wordt*

Wat is de rol van ouder die je ten aanzien van de drie verschillende groepen kunt voeren?

Wat doe je als ouder wanneer je kind wordt gepest?

1. Voer regelmatig een gesprek met je kind.

Ga na of er in de klas/op school wordt gepest en welke rol je kind hierin heeft.

Wanneer je kind wordt gepest, geef dan direct de boodschap aan je kind dat:

- pesten ook op school voorkomt
- het niet zou moeten gebeuren
- 't kind niet verantwoordelijk is
- het pesten niet je gedrag en humeur moet verpesten

2. Neem vervolgens contact op met de leerkracht!

Wissel ervaringen uit, bespreek wat de stappen zijn die ondernomen gaan worden en hou elkaar de komende tijd op de hoogte van de ontwikkelingen zowel thuis als op school

3. Om zelf bij te dragen aan de verbetering van het zelfbeeld van het kind is het belangrijk na te gaan waar het kind goed in is.

Door dit te stimuleren en positief te belonen zal een kind dit als succeservaring zien en zal ook dit bijdragen aan een positief zelfbeeld, zelfrespect.

4. U kunt uw kind boeken laten lezen over pesten. Aan de hand van de boeken kunt u met het kind praten over het probleem en de in het boek besproken oplossingen bespreken.

5. Wanneer uw kind slachtoffer is van pesterijen, tast dit zijn/haar zelfvertrouwen aan. Vandaar dat het belangrijk kan zijn een zelfverdedigingcursus of een cursus sociale vaardigheidstraining te laten volgen. Dit zal ervoor zorgen dat het zelfbeeld verbeterd wordt.

6. Mocht er om een of andere reden geen vooruitgang geboekt worden en/of vindt u dat u na enkele gesprekken met de leerkracht niet voldoende geholpen wordt, ga dan te rade bij de intern begeleider of de directeur van de school. Leg het probleem aan hem voor en bespreek/bepaal gezamenlijk verdere handelingen en /of stappen.

Wat doe je als ouder wanneer je kind pest?

1. Voer regelmatig een gesprek met je kind.
Ga na of er in de klas/op school wordt gepest en welke rol je kind hierin heeft.
Wanneer je kind pest, geef dan direct de boodschap aan je kind dat:
 - pesten ook op school voorkomt
 - het niet zou moeten gebeuren
 - 't kind verantwoordelijk is
 - het pesten niet je gedrag en humeur moet verpesten
2. Neem contact op met leerkracht en leg het probleem voor.
Wissel ervaringen uit en bespreek wat de volgende stappen kunnen zijn om het probleem aan te pakken. Hou de komende tijd regelmatig contact met elkaar over de school en thuissituatie.
3. Probeer het kind gevoelig te maken voor wat het anderen aandoet.
In dit geval kunt u gebruik maken van boeken over pesten.
4. Neem als ouder een duidelijke stelling in en maak deze ook duidelijk aan je kind. Corrigeer het kind dan ook op het verkeerde gedrag wanneer hij/zij dit vertoont.
Neem het probleem serieus!
5. Mocht er om een of andere reden geen vooruitgang geboekt worden en/of vindt u dat u na enkele gesprekken met de leerkracht niet voldoende geholpen wordt, ga dan te rade bij de intern begeleider of de directeur van de school. Leg het probleem aan hem voor en bespreek/bepaal gezamenlijk verdere handelingen en /of stappen.

Wat doe je als ouder van een kind dat zich in de middengroep bevindt?

1. Voer regelmatig een gesprek met je kind.
Ga na of er in de klas/op school wordt gepest en welke rol je kind hierin heeft.
Wanneer je kind zich in de middengroep bevindt, geef dan direct de boodschap aan je kind dat:
 - pesten ook komt op school voor
 - het zou niet mogen gebeuren
2. Neem contact op met de leerkracht en vertel wat u hebt gehoord van het kind.

Zorg ervoor dat dit gesprek voor het kind in vertrouwen gebeurt.

3. Maak uw kind duidelijk dat wanneer hij/zij melding maakt van pesten bij de ouder of leerkracht het in dit geval niet bestempeld zal worden als klikker!!
4. Leer uw kind op te komen voor anderen.
Praat er veel over en laat duidelijk merken dat het verkeerd is wat er gebeurt.
5. Mocht er om een of andere reden geen vooruitgang geboekt worden en/of vindt u dat u na enkele gesprekken met de leerkracht niet voldoende geholpen wordt, ga dan te rade bij de directeur van de school en/of contactpersoon “klachtenregeling” [*zie schoolgids*]. Leg het probleem aan hem voor en bespreek/bepaal gezamenlijk verdere handelingen en/of stappen.